

Становище

За дисертационния труд на Десислава Стефанова Владимирова „Арабите в Сицилия IX-XI в. Завоюване, институции, културни взаимодействия“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

От доц. дфн Павел Веселинов Павлович

Дисертационният труд на Десислава Владимирова „Арабите в Сицилия IX-XI в. Завоюване, институции, културни взаимодействия“ се състои от Въведение, три глави, Заключение, Списък на съкращенията, Индекс на използваните термини, Приложения и Библиография с общ обем 226 страници.

Във Въведението (с. 3–22) дисертантката посочва целите, задачите и методологичната рамка на изследването си. Пояснени са някои най-важни термини, които се срещат често в труда, изложена е системата на фонетична транскрипция, към която дисертантката се придържа при предаването на арабската графика с транслитерационни символи на кирилица. Дисертантката се спира подробно на състоянието на академичната област, към която принадлежи работата, отделя внимание на първоизворите на гръцки, арабски и латински език и на съвременните изследвания, посветени на арабското завоюване и управление на Сицилия. Изложението е изчерпателно и показва отличното запознанство на дисертантката с изучаването на историята на арабска Сицилия през деветнадесети, двадесети и началото на двадесет и първи век.

В Първа глава (с. 23–63) дисертантката очертава историческия контекст, на фона на който се разиграва завоюването на Сицилия. В хронологична последователност са описани действията на арабите по суша и по море, довели до покоряването на острова в течение на един бавно протичащ процес на завоюване, отнел 75 години (827–902). В хода на изложението дисертантката се спира на влиянието на положението в северна Африка върху хода на завоеванията и отделя значително внимание на личностния фактор—пълководските умения на емирите на

Сицилия и отношенията им с местното население и силните на деня в Северна Африка.

Във втора глава (с. 64–110) дисертантката се спира на функционирането на институциите по време арабското управление на Сицилия. Изложението се разгръща на фона на промените в управлението на острова от сменящите се представители на аглабидите, фатимидите и калбидите.

В трета глава (с. 111–151) намира място анализ на културните взаимодействия на остров Сицилия, чиито участници са представителите на византийската, арабската, юдейската, а по-късно и норманската култура.

От особено интересен и приносен характер са Втората и Третата глави на представения от дисертантката труд. Намирам за изключително плодотворен опита ѝ историята на Сицилия да бъде разгледана като комплекс от социални, политически и икономически взаимодействия между няколко значими средиземноморски култури. При това дисертантката нюансира изследването си, като разглежда институционалната приемственост и промени в рамките на арабомюсюлманската култура. По този начин тя успява да открие как съответните институции запазват своя исторически корен, като същевременно се променят и обогатяват от контакта със заварените в Сицилия учреждения на византийската цивилизация. Намирам за приносен прочита на дисертантката на старобългарският апокрифен текст „Видение Данаилово” като източник на информация за християнската гледна точка за завоюването на острова от мюсюлманите.

За успешното осъществяване на изследването дисертантката е привлякла извори на гръцки, латински и арабски език. Като арабист не мога да не отбележа, че тя се е справила успешно с предизвикателството на средновековните арабски текстове, които се отличават с изобилие на архаична лексика и значителна граматична сложност. Транслитерацията отговаря на възприетите в българската арабистика норми на фонетичната транскрипция.

Откритите в края на труда приноси, както и списъкът с публикациите съответстват на съдържанието на представения от Десислава Владимирова дисертационен труд.

Стилът на дисертацията е ясен, аргументацията е точна и убедителна. На места изложението е твърде сбито. Подобна краткост едва ли ще бъде възприета като недостатък от академичния читател, но задължително трябва да бъде избегната при публикуване на труда за по-широка читателска аудитория, каквото горещо препоръчвам.

С оглед на неоспоримите достойнства на представения труд, който е пръв по рода си в родната медиевистика, препоръчвам на почитаемото жури да присъди на Десислава Стефанова Владимирова научната и образователна степен „доктор“.

София

02.02.2016 г.

/П. Павлович/